

SLOVENSKI NAROD.

vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrsko deželo za vsakeleto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za eden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse leto 24 K, za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K, za eden mesec 2 K. Kdor hodi sam ponj, velja za celo leto 22 K, za pol leta 11 K; za četrt leta 5 K 50 h, za eden mesec 1 K 40 h. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne osira. — Za ostanila plačuje se od pesterostopne peti-vrste po 12 h, če se ostanilo enkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolijo frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12. — Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, ostanila t. j. administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vagove ulice št. 2, vhod v upravnništvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34.

Posamezne številke po 10 h.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Husova slavnost.

Iz Prage, 6. julija.

V nedeljo, dne 5. julija, se je probudila zlata Praga k velikemu prazniku Husovemu, okrašena s svetjem in narodnimi barvami, probudila se je v radostnem pričakovanju na sveti trenutek, ko se po-
boži vogelni kamen spomeniku velikega češkega mučenika. Na slavnostnem prostoru, zgodovinskem Staromestskem naměstí je bil napravljen velik oder za odlične goste, ki so prišli iz Amerike, Rusije, Francije in Anglije. Na oknih praških hiš so bili videti okrašeni kipi in podobe Husove, napisu so bili večimoma reki iz njegovih ust. Med drugimi je bil tudi okusno dekoriran dom, v katerem ima prostore slav. akadem. društvo »Iidrija«. Z njega je vihrala slovenska trobojnica in beli prapor z rdečim kelihom. Ob polu 9. so se zbrali udeležniki na Kral. Vinogradih v šestih ulicah; na to se je pomikal veličastni sprevod čez krásni Vavlavski trg in Prikope na slavnostni prostor. Neštete množice naroda so ga pozdravljale z navdušenimi »Na zdar« in »Slava« klici. Navdušenje Čehov je priklopelo do vrha, ko je prikorakalo okrog 70 jugoslovanskih dijakov, med njimi nadpolovica Slovencev, pevaje »Kde domov māj«. Ko se je poleglo nekoliko navdušenje, je stopil na govorniško tribuno dr. Eduard Gregor, staršek 73 let, ki je z mladeniškim ognjem očrtal delovanje in pomen Husa za Čeha. Rekel je med drugim: »Jan Hus, ta največji in najblažji med junaki naroda češkega, a tudi ena najvitejših zvezd v slavobramu vsega človeštva, — kajti Jan Hus ni bil samo dobrotnik svojega naroda, delovanje njegovo, sad njegovega dela in trpljenja je postalo blagodarno za daljši napredek na poti pravice, prosvete in humanitete, postalo je začetek osvobodjenja duha

človeškega iz temote noči srednjeveške. — Toda kar najvišje ce nim, kar smatram za najvažnejši nasledek husitskega gibanja, je to, da je bil s tem ohranjen naš češki jezik, ohranjena narodnost češkoslovenska. — A zato pravim, da mora Husa častiti in slaviti vsak odkritosrčen in zvest Čeh, kateregakoli verskega in političnega prepričanja, če že ne iz drugih razlogov, tedaj iz razlogov narodnih in rodoljubnih! — Ta spomenik naj nam bode vidno znamenje našega vstajenja k novemu narodnemu življenju — bode naj nam porok lepše in srečnejše bodočnosti, da se v krásno domovino Husovo zopet povrne svoboda, neodvisnost, samostojnost, da se trnjeva krona, ki še leži na glavi težko skušanega naroda češkega, skoro spremeni in lovorjev venec sreče in slave milega naroda in drage domovine! — Navdušeni »Slava« kliciso zadoneli po teh besedah govornikovih. Po govoru dr. Gregora, ki je trajal 45 minut, je zapelo 900 pevcev Bendlov »Choral národa českého«.

Na to so udarili trikrat na vogelni kamen, v imenu mesta Prage župan dr. Srb z geslom Husovim: »Prosim vas, da bi se ljubili in pravico vsakemu privoščili«, v imenu češkega vseučilišča rektor dr. Horbaczewsky, v imenu ruskih društev Aleksandrovič Korženjevsky z geslom: V slavo nesmrtnemu spominu Husa, v slavo češkemu narodu, ki je rodil takega bojovnika, v slavo združenega Slovanstva, v imenu narodnega sveta in čeških društev dr. Herold, v imenu čeških žen gospa Náprstková, ki je dejala: Za češke žene doma in v tujini, tvoja ljubezen k rodnomu jeziku naj je krásen vzgled nam in potomcem. Na to je govoril v imenu društva za postavljenje Husovega spomenika dr. Podlipný in udaril na kamen z geslom: »V imenu Boga Očeta, Sina in Duha svetega« Pevci so zapeli husitsko:

»Kdož jeste boží bojovníci« in skrinja z zakladno listino se je vložila v kamen, ki se je na to spustil do zemlje. Bila je to slavnost, kakršnih je malo v zgodovini narodov; udeležilo se je je nad 50.000 navdušenih Slovanov.

Zvečer pa je zazarela Praga v milijon luči. Celo mesto se je kopalo v rdečem žaru, pogledi s Petrinje je bil čaroben. Na mestni radnici je gorelo nad 3000 rdečih žarnic, na sredi je bil iz njih napravljen kelih; tudi vsa druga mestna poslopja so bila krásno razsvetljena. Med predmestji se je najbolj odlikoval Žižkov, kjer se je žarela velikanska postava velikega husita Žiške. Skozi Prago se je pomikal zvečer velikanski lampijonovi sprevod raznih društev, kakršnega še Praga ni videla, na »Staromestské naměstí«, kjer se je zapel »Choral národa českého« in »Kdož jeste boží bojovníci«, okrog 12.000 lampijonov je žarelo na trgu. Najlepši utis pa so napravile na gledalce bomo razsvetljene hišice čeških delavcev, ki so ta dan pokazali svoje mišljenje in razsvetlili svoja okna, četudi samo z jedno svečko, a s tem večjo radostjo. Srečni češki narod, ki tako odkrito slavi mučenika za svete resnice.

Borba s socialnimi demokrati.

Iz Idrije.

Kot vesten zgodovinar moram najprvo zabeležiti, da je dne 4. t. m. brez posebnih porodnih težav prišlo na svet najmlajše dete na polju slovenskega časnika: glasilo socialne demokratične okrajne organizacije v Idriji »Napreje«. Očetovstvo je zagrešil mladi gosp. Kristan, babiške posle je opravljal g. Rinaldo, porodniške stroške pa je baje plačalo občno konsumno društvo. Kakor vidite, g.

urednik, so bile vloge prav dobro razdeljene. Vprašanje je le še, kdo ga bo redil?

Ali naj Vam poročam o utisu, katerega je napravil »Napreje« v Idriji? Zdi se mi, da sem pravo zadel, ako rečem, da je prva številka še precej ugajala; saj je obsezala program, in programi so vendar vsi tako lepi, idealni! Samo to je stara navada, da iz programa, ki je le preobširen, kaj rade uhajajo najvažnejše točke. Jaz sicer ne trdim, da se bo to zgodilo tudi pri »Napreju«, ampak samo bojim se... Bojim se, da se je v to nežno, mlado koreninico že sedaj zaril bacillus farbacius...

Toda popolnoma brez napadov na najpriljubljenejši predmet, kakor g. župana, na sl. občinski odbor in na umrlo »Jednakopravnost« tudi ta slavnostna številka »Napreja« ni mogla iziti. Früh übt sich... Gosp. Kristanu ne ugaja, da je občinski odbor imenoval g. Julija Novaka za občinskega tajnika in zavija to svojo nevoljo v zahtevo po juridično izobrazbenem tajniku. Pustimo na strani Kristanovo megalomanijo, ki se je sedaj še povečala, ko je dobil svoj list, v katerem lahko kritikuje vse, ne oziramo se na dejstvo, da se Kristan boji samostojnih, delavnih moči, bodisi že v lastni (glej slučaj Jakob Kristan) ali nasprotni stranki; premo-trivajmo le vprašanje, ali Idrija res potrebuje tajnika jurista. Med idrijsko občino in erarjem je res nekaj prepornih točk, katere se dajo poravnati le pravnim potom. Ali za take slučaje ima občinski odbor v svoji sredi svetovaleca jurista, ki bo gotovo zahteval manj nagrade, kot bi stal stalno nastavljeni tajnik pravnik. Predstavljamo si že sedaj vpitje in kričanje, kakršno bi bili zagnali črnorudeči zavezniki, ko bi bila občina že sedaj nastavila juridično izobrazbenega tajnika: zopet novi davki, zopet novo breme so naložili prav brez potrebe liberalci idrijskemu delav-

stvu! Peklo, odpri se in pogoltni jih! Le vse, kar je prav, g. Kristan.

Pa bodisi, Vaše bolezní, da le preradi sedate na sodnijski stol, Vam še ne štejem v zlo, tem grša pa se mi zdi druga nečedna lastnost, katero sem opazil pri Vas: nevhvaležni ste tudi, nevhvaležni v prvi vrsti do »Jednakopravnosti«, ki je vendar kolikor toliko ugledila pot Vašemu »športnemu listu«. Vsa očitanja na adresi ranjke se mi zde krivična, razum enega, da je namreč zatislila oči neprevidno. Da, to drži, neprevidnost je bila od narodno-napredne stranke, da je premalo podpirala naš prepotreben list. Pa dasi imate v istini pravico veseliti se te neprevidnosti, Vam moram vendar to veselje malo skaliti (des Lebens ungemischte Freude ward keinem Irdischen zuteil) z zagotovilom, da se bo skušalo popraviti, kar se je zakrivilo; da je šel Vaš trošt po vodi, ako ste mislili, da boste s svojim listom ribarili v kalnem: Na vsak napad boste dobili odgovor, sempatje se bode dete morali pa tudi braniti. Toliko v informacijo. Naše pristase pa pozivljamo, da se gotovo vsi udeležijo sobotnega shoda. Kdor pomotoma ne bi dobil vabila, naj se oglasi pri g. županu.

V zadnji dopis iz Idrije se je vrnila neljuba pomota. Tam stoji namreč, da je g. Kristan ušel iz semenišča. Resnici na ljubo moram popraviti, da g. Kristan ni imel nikdar veselja za duhovski stan in da ravno radi tega ni hotel več študirati kot do šeste šole, češ, da ga ne bodo mogli stariši siliti v semenišče. Omenjena pomota je nastala le vsled pravljice, ki se širijo o g. Kristanu po Idriji, seveda brez njegove vednosti.

G.

Debata o Khuenovem programu.

Ministrski predsednik grof Khuen Hedervary je čutil potrebo, svoj vladni

LISTEK.

Svidenje.

P. X. Svoboda. Avtoriziran prevod iz češčine.

(Dalje.)

II.

Prišlo je leto, v katerem sta imela soproga Vanječkova doživeti tedki dan zlate poroke. Oba sta bila zelo ginjena bližajoče se slavnosti. »Midva tega ne dočakava, veš,« sta govorila eden drugemu. In občutila sta v resnici nekaki strah, da oddeta iz sveta prej, predno se približa mesec september. Dedček je bil molčljiv in redkobeseden.

Bilo je v maju, po dežju. Silen vonj iz livad in vrtov je plaval sladko v hladnem vzduhu. Gospod Vanječek in gospa sta sedela na klupici pred belo hišico. Gledala sta za kmetom Krupkou, ki je imel težke škornje in pod obledelo čepico dolge črne lase in ki je stopal ob zidani ograji v mestece.

»Ta je hodil z našim Josipom v šolo«, je rekel Vanječek in dodal: »Tudi se že prigiba k zemlji.«

»Teče to — teče«, je pripomnila babica.

Skozi odprta vratica je prihitel v tem trenutku listonoša, upognjen, bled človeček z velikimi črnimi očmi. Nesel je pismo.

Babici je udarilo srce.

»Verjemi mi«, je rekla, »prišlo mi je na misel, da je od Josipa.«

»A — kaj pak!« je zaklical Vanječek in zamahnil z roko.

Pismo je bilo od drugega sina iz Plzna. Dišalo je po žafranu. Poznala sta je zato takoj, ne da bi morala pogledati na naslov in pečat.

»Vprašal sem ga za to seme za vrtnarja«, je dejal dedek, »glej — in že piše. Kaj, Henrik!«

Babici je udarjalo srce od razburjenja. Sama je odpirala kuverto. In ker ni imel dedek očal pri sebi, kakor ona, razgrnila je sama list in čitala. Dedek je gledal na njo. Čakal je, kaj mu pove; ali babica ni dejala ničesar, kakor da bi ne mogla prečitati niti vrstice, kakor bi se zopet in zopet vračala k prvi besedi dopisa. Roke so se ji tresle bolj, kakor navadno in v lice je vsa zarudela.

»Kaj pa je? Kaj pa je?« je vprašal dedek.

Babici so omahnile roke v naročje in udrte, svetle njene oči, za

lesketajočimi očali, so se zagledale do zelenega drevja, kakor da bi v njem iskale sile.

»Kaj je torej?« je vprašal Vanječek znova.

»Jaz sem to vedela«, je rekla, »da, da, takoj sem to vedela.«

»Kaj pa vendar?«

»No — naš Josip živi!«

Dedku se je zatresla brada. Hotel je nekaj reči ali ni mogel. Zdvignil se je, vzdihnil, hotel vzeti babico za roko, ali niti tega ni mogel. Ves se je tresel. Samo modre oči njegove so krásno vzplamtele, kakor cvetova, na katera je posvetilo jutranje solnce.

»Moj oče nebeški!« je zašepetal čez nekaj časa. »Kako, da je živ?«

In babica je počasi, vsa še vedno ginjena pripovedovala dedku obseg Henrikovega dopisa. Pisal je, da je slučajno zvedel o Josipu, da je pivovarnik na Ruskem, da je oženjen, bogat, da ima tri otroke, in da se mu toži po Češki. To novico je prinesel plzenski profesor, ki je bil lani v južni Rusiji in s katerim se je Henrik slučajno v gostilni o ruskih razmerah porazgovoril.

Vsak čas je babiška zasolzela. Obstala je in še le po odpočinku razodevala dalje. Dedek je rekel:

»No« in tudi plakal. Oba sta bila razburjena in zmedena. Babica je morala še enkrat čitati list, da bi razumela, kaj je sin, trgovec, zvedel in kako se je vse primerilo. A potem sta še le prišla do tega, da sin vprašuje, kaj bi bilo najmodrejšje napraviti, ali naj piše on, ali bodo pisali oni sami.

Stara zakonca nista bila v stanu, da bi mislila o tem, tako sta bila razburjena. Dedek je vstal in se nemirno razgledaval. Ni imel obstanke, Zapenjal in odpenjal si je suknjo, popravljal si klobuk na glavi, gledal naokrog in jecljal besede, ki vse skupaj niso imele smisla. Tresoč prsti njegovi dotikali so se zdaj obleke, zdaj obraza, stiskali se v pest in se zopet odpirali.

Babica je mislila na letošnjo zlato poroko. Takoj ji je prišlo na misel, da se na ta dan gotovo se-stanejo z vsemi svojimi otroci in vnuki. Rekla je to možu in pri-stavila, da je imela vedno take misli.

Gospod Vanječek se je smehljaj, ali ne dolgo. Zdelo se mu je naenkrat, da do tega dne manjka še mnogo mesecev, a ljudje v njihovi dobi ne znajo niti dneva niti ure. Ta bojazen ga je silno vznemirila.

Prestrašil se je, kakor malo dete in morda še nikoli se mu ni zdela misel na smrt tako težka in bolesta, kakor v tem trenutku.

Odšel je s polnim srcem k gospodu dekanu. Našel ga je v vrtu pri čebelnaku. Orehova aleja je dišala grenko. Po zeleni travi je begal beli psiček s kruguljčkom.

Gospod dekan se je od daleč smehljaj in šel gospodu Vanječku naproti. Podal mu je roko in ga vodil vljudno po orehovi aleji. Opazil je, da je razburjen in čakal, da dedek sam pregovori. Ta je takoj povedal, kaj se je dogodilo. Gospod dekan se je smehljaj, stiskal mu roko in dejal:

»Vedno sem vam pravil, da Najvišji ne pripusti, da bi se ne sešli s sinom prej, nego vas pokliče k sebi.«

»Samo, če pride!« je vzdihnil dedek.

»Pride, pride«, je govoril gospod dekan z gotovostjo in stiskal svojemu prijatelju roko, »bodete videli. Saj je tudi njemu tesno in davnaj si je svest, kako težko je živeti v jezi, ko je že minila. Gospod sin iz Plzna mu napiše, da slavite letos svojo zlato poroko, nič več, nič več — in tukaj bo s celo družino!«

(Dalje prih.)

program pojasniti v predzadnji seji v dolgem govoru. Izbrisati je tudi hotel slab vtis, ki ga je napravil na zbornico s tem, da je svoj program čital s pole. Drugi svoj govor si je premišljeno sestavil ter se ga na pamet naučil. Zato je prišel parkrat iz ravnotežja, ko so se levičarji vmes oglašali. Vendar je njegov govor značilen za njegov — značaj in njegovo diplomatsko prekanjnost. Kar ni v programu ugajalo zbornici, je v tem svojem govoru spretno ublažil ali pa tudi — prevrgel.

Grof Khuen je rekel med drugim: „S svojimi pripomnjami bi rad dosegal, naj bi bilo deželi jasno, da hoče vlada kot ogrska vlada pošteno in zvesto služiti deželi.“ Potem je na dolgo polemiziral proti govoru posl. Kossutha, ki je rekel, da nima zaupanja do Khuenove politične korenine niso v zemlji dežele, ker nima takih zvez z deželo, da bi znal presoditi, česa dežela pravzaprav potrebuje, ker ne pozna strankarskih razmer ter je tuje potreban in prizadevanjem vodilnih oseb v deželi. Odgovarjal je Khuen, da je imel in ima priliko, potrebe in prizadevanja v deželi proučevati. „Ne glede na to, da sem bil dve periodi član zbornice in da sem služil v deželi kot veliki župan, prevzel sem mesto, ki sem ga na zadnje upravljal, kot zaupnik ogrske vlade. Opozarjam pa lahko tudi na to, da sem bil na svojem prejšnjem zaupnem mestu v popolni solidarnosti z vsemi ogrskimi vladami, ki so bile zadnjih 20 let na krmilu ogrske vlade. Delil sem politiko in stališče s temi vladami.“ Ta izjava pač ni častna za Khuenov značaj, ki se je celih dvajset let prilagodio vsaki vladi, kakor se prilagodi nova srajca životu. Dovolj žalostno, da mora tako povdarjati svoje madjaronstvo, pa si v kljub temu ne more pridobiti splošnega zaupanja.

Potem je opravičeval Kossutha zaradi dogovora z njim. Rekel je: „Izrečno sem izjavil, da ne nameravam ne sebe, ne vlade, niti stranke vezati za bodočnost, da o vprašanjih bodočnosti sploh nočem govoriti.“

Odgovarja grofu Zichyju, ki je rekel, da je liberalizem bankeroten, je Khuen izjavil, da bo liberalna politika vedno dajala smer narodni politiki na Ogrskem. Liberalizem bo tudi v bodoče ostal odločilen faktor v smeri ogrske politike, ker je liberalizem državo vzdržujoč, poravnajoč in pomirujoč.

Posl. Barabasu, ki je rekel, da Khuen nima sposobnosti za ministrskega predsednika že zaradi tega ne, ker ima v svojem prejšnjem mestu tudi ni odgovarjal ter ni izpolnil dane mu naloge. Na Hrvaškem vlada temveč očiten upor proti madjarskim stremljenjem ter je sovraštvo zoper Ogre tako naraslo, kakor že dolgo ne. Khuen je rekel, da so to trditve, ki potrebujejo dokazov. (Klici na levi: „Čemu pa potem potrebujete orožnike in vojake!“) Nadalje je rekel Khuen, da se je pojavilo gibanje le v treh okrajih, ostala dežela je mirna. Levičarji so mu neprestano ugovarjali.

Debata še ni dognana in Khuen postaja v vsakim dnem bolj nervozen ter krčevito brani svoj sedež. Ali že iz tega se vidi, da so ga Madjari doobra pregledali.

Angleška in Francoska.

Visoka diplomacija je stvar, ki je navadni človek ne more razumeti. Predsednik francoske republike Loubet leži ravno te dni v obljemu angleškega kralja. Ves London je v zastavah, francoski politiki proslavljajo Francijo kot edinega angleškega zaveznika, kot najboljšega sosedu. Vlada si napivata pri razkošnih pojedinah ter se poljubujeta. In vendar se malokje med sosednjima državama kaže tako neizprosno in veestransko sovraštvo, kakor med Angleško in Francosko. To ni od danes, to korenini v zgodovini. Še ni preteklo leto, ko se ni nikjer toliko psovalo na Angleže, kakor v Parizu za časa burske vojske. Francoski listi so prinašali sramotilne slike na Angleže, prebivalstvo je demonstriralo proti krutim Angležem

ter ostentativno sprejelo predsednika Krügerja z velikimi častmi. Vse to se je vprizorilo, samo, da se je Angleže jezilo. Francoska je zaveznica Rusije, a Angleška je sklenila z Japonsko zvezo, da ščuva zoper Rusijo. To tudi angleški listi z veliko ogorčenostjo pripovedujejo. V Afriki in v Aziji sta si Francija in Angleška neprestano v laseh, v Londonu in Parizu pa se bratite. Vse to kaže, da trozveza in dvozveza sta le platični. Kakor Avstro-Ogrska in Rusija hodite na Balkanu Italiji protivna pota, tako se tudi Francoska brati z največjim nasprotnikom Rusije. Visoko diplomacijo naj vrag razume.

Politične vesti.

— Po krizi. Vsi večji listi razpravljajo o cesarjevem pismu dr. Körberju, s katerim se je poravnala kriza. Dočim nemški listi izvajajo, da je s tem Körberjevo stališče za dolgo dobo utrjeno, menijo poljski in češki listi, da bo Körberjev padec odločil parlament. Körber bo moral odstopiti, ako mu večina parlamentarnih strank odreče zaupanje. Koalicijaska ideja je zrela in vlada visi le še v zraku. Cesarjevo pismo ni za Körberja jamstvo, da ga velike stranke vendar še ne vržejo.

— Novi ministri v Avstriji. Dr. Rezekova pisarna se ne razpusti, temuž se imenuje do jeseni novi minister za Češko, ako ostane dr. Körber na krmilu ministrstva. Vendar se bo imenovanje izvršilo šele tedaj, ko se izpolnijo pogoji, pod katerim je izjavil dr. Rezek ostati v kabinetu. Najti se bodo namreč morala sredstva, ki bodo pomirila češko prebivalstvo, in ki bodo provzročila pri parlamentarnem zastopstvu preobrat od sedanje taktike skrajnosti. Nadalje se imenujeta do jeseni justični minister v osebi predsednika dalmatinskega višjega deželnega sodišča Gertscherja ter nemški minister.

— Ogrska obstrukcija oživljena. Tisti poslanci Kossuthove stranke, ki se nočejo pokoriti strankinim sklepom, t. j. 31 poslancev, nadalje 10 poslancev Ugronove frakcije in 9 divjakov so sklenili, nadaljevati boj proti vladi do skrajnosti. Že v ponedeljek začno s tehnično obstrukcijo.

— Avstro-Ogrska in Rusija proti Bolgariji. Avstro-ogrsko in ruska vlada sta odločno posvarili bolgarsko ministrstvo, naj ne stori nepremišljenih korakov, ker Turška ne zbira prevelikih čet ob meji ter sploh ne goji agresivnih namer. Bolgarskega kneza sta imenovani veseliti po svojih zastopnikih zaupno obvestili, ako se po Macedoncih pusti prisiliti k vojski, stori to na lastno nevarnost, da izgubi prestol.

— Odpravljena cenzura na Srbskem. Na izrečno željo kralja Petra se cenzura inozemskega časopisja popolnoma odpravi. Cenzura na domače časopise se je že poprej odpravila.

— Upor na Grškem. V Pyrgosu se je vršil velik ljudski shod, h kateremu je prišlo na tisoče oboroženih kmetov, ki so streljali ter vse razdajali. Niti vojaštvo ni moglo napraviti reda. Vsled tega je ministrski predsednik Theodoris podal demisijo. Kralj je demisijo sprejel ter izjavil, da stoji vlada pred strašno vstajo, ker je opozicija varala prebivalstvo, ki zahteva sedaj nemogoče stvari. Predsednik je zasedanje zaključil, proti čemer je opozicija viharno protestirala. Prišlo je do pretepov med poslanci.

— Francoske finance. Dohodki indirektnih davkov presejajo proračun za 12 milijonov frankov. Vsi dohodki teh davkov so znašali v prvi polovici 1903 nad 44 milijonov frankov, kar najbolje ovzrže vesti opozicije, da je finančni položaj Francoske neugoden.

— Zopet nemiri na Kitajskem. Vsi znaki kažejo, da bodo izbruhnili novi nemiri. Poslanštva se v naglici pripravljajo na

eventualnosti. V poslaniških palačah se preskrbujejo z živili za dalje časa, tudi straže se naglo pomnožujejo.

Dopisi.

— Iz Šempasa. V nedeljo, 5. t. m., se je vršil javni ples v Šempasu na dvorišču Cirila Rjavca. Omenjenega plesa se je udeležil tudi znani cerkveni razgrajatelj, kaplan Kodermac, V času od 11. do 12. ure ponoči je s svojim ognjenim in strupenim jezikom, kojega smo ta dan že večkrat občudovali, delal agitacijo za sv. mesto Rim in z besedo »živio Kristus« na vduševal svoje ovčice, ki so padale po hišnem tlaku, premagane od preveč zavžite božje kapljice. Ko mu je eden navzočih na njegov neumestni klic »živio Kristus« odgovoril »živio tudi Husa«, bil je tako razgret, da ni vedel, kje da je. Misleč, da je v cerkvi, napravil nam je celo pridigo o življenju Jana Husa, seveda je vse zasukaval po svoje, vsled česar je prišlo do prepira. Končno so morali gospoda kaplana pijanega iz hiše izzirati, na kar se je v družbi svojih pijanih spremljevalcev — navadnih barab — opotekajoč domov spravil. Res uzoren Kristusov namestnik in Slovan!

Ali pomaga streljanje zoper točo?

Meseca julija lanskega leta se je v Gradcu vršilo mednarodno zborovanje veščakov, ki je imelo namen, posvetovati se o prevladnem gospodarskem vprašanju: ali pomaga streljanje zoper točo ali ne? Nikoli in nikjer se o tem vprašanju ni razpravljalo tako temeljito, kakor tedaj. Slovenski časniki so na kratko poročali o uspehih zborovanja, ki so marsikoga iznenadili. Ali podoba je, da so letos vsaj na Kranjskem že zopet pozabljeni. Gospodarji sami, katere stvar naravnost prizadeva, delajo isto kakor preje; oni zvedeni krog pa, ki so streljanje zoper točo pri nas zasnovali in premišljeno uredili, vodijo vso stvar v prejšnjem tiru, kakor da višje ceno svojo doslednost, kakor napredujoče izkušnje, ki so dozorele v temeljitih posvetovanjih.

Zdi se nam torej, da ne bo naporno, ako sedaj, tik pred dobo najpogostejših neviht, spomnimo na omenjeno lansko zborovanje, in povsem objektivno sporočimo o njega uspehih.

Zborovanje je sklicalo na predlog ravnatelja državnega meteorološkega zavoda na Dunaju, Pernterja naše poljedelsko ministrstvo. Isto je stavilo zbranim veščakom dve vprašanji, in sicer: 1. Ali streljanje zoper točo pomaga ali ne? 2. Ako sedaj še ni moči na to vprašanje za trdno odgovoriti, kaj naj se za naprej stori, kako postopa?

Da so mogli sklicani veščaki na oboji vprašanji odgovoriti, kar se da, točno in na podlagi vseh dosedanjih izkušenj, prejeli so že dva tedna pred zborovanjem tri razprave, ki so jih obširno in temeljito poučile o vsem, kar se tiče streljanja zoper točo. S tem je bilo postavljeno vse zborovanje na solidno podlago. Razprave in stenografski zapisnik zborovanja so izišle v posebni knjigi (150 strani 4°). Na koncu knjige je dodal generalni referent, prof. Pernter, ki je brez dvojbe v vsej stvari poučen mož, jako premišljeno in objektivno sestavljen pregled o vsem zborovanju in njega uspehih. Ta dodatek najbolje ustreže našemu namenu; iz njega torej posnemljemo to-le:

Nikdo ne bode skliceval zborovanja veščakov, da bi se posvetovali, je li žvepljanje zoper otdij, ali pa škropljenje z bakreno galico zoper peronosporo uspešno ali ne. Uspeh je gotova istina, nikdo je ne opovrže. Če pa je poljedelsko ministrstvo predložilo lani zbranim zborovalcem vprašanje: ali pomaga streljanje zoper točo ali ne? tedaj takovo uprašanje samo na sebi že izkazuje, da korist ali uspeh streljanja še ni gotova stvar. Vendar so mnogi trdili, da streljanje pomaga, in so zato terjali zahtevali, da je vlada pospešuje. Poljedelsko ministrstvo je potemtakem prav storilo, da je sklicalo zborovanje veščakov in jim predložilo najprej vprašanje, ali streljanje zoper točo pomaga ali ne.

Napačno pa bi bilo, vprašanje odločiti z glasovanjem, z večino glasov. Kajti priznati moramo, da glasovanje ni prava pot do resnice. Resnica je neodvisna od glasovanja in se da najti le z natančnim preiskovanjem in strogim dokazovanjem. Poljedelsko ministrstvo je torej le zaželelo od vsakega veščaka izjavo, da si potem zasnuje na podlagi teh izjav utemeljeno sodbo.

In kako so se veščaki izjavili? Došlo jih je bilo 56 iz Avstrije, Hrvaške, Ogrske, Srbije, Rusije, Nemčije, Francoske in Italije. Izjavilo se jih je 50.

Izmed njih se jih je izreklo le 8 (osem), da smatrajo streljanje zoper točo za uspešno, 9 (devet) jih je izjavilo, da sicer dvojijo o koristi streljanja, vendar se jim zdi korist verjetna. Med temi veščaki sta bila tudi zastopnika s Kranjske, p. n. gospoda Gombač in Skalicky. Nadaljnih 13 jih smatra korist streljanja kot dvojljivo brez drugega pristavka. Med temi nahajamo znana imena: Stieger in Sušnik. Drugih 15 (petnajst) meni, da je uspeh dvojljiv pa tudi neverjeten, 5 (pet) gospodov pa je naravnost izreklo, da smatrajo streljanje zoper točo za brezuspešno. Na nobeno stran se ni izjavilo 6 izmed zborovalcev, med njimi Vošnjak.

Ako še enkrat pregledamo te izjave, iznenadja nas ne malo, da le 8 veščakov smatra uspeh streljanja zoper točo po izkušnjah iz mnogih dežel in z več let dokazanim! Vsi zborujoči veščaki so imeli priliko o stvari natanko se poučiti, vsi so slišali govore zagovornikov kakor tudi nasprotnikov streljanja, torej »oba zvana«. Menda se sme smatrati, da izmed zborujočih vendar niso le oni osmeri bili dovolj razumni, da so znali prav pretehtati dokaze in protidokaze. Prepričanje 37 zborovalcev se glasi tako, da jim je uspeh streljanja doslej še dvojljiv, bodisi, da smatrajo dokazovanje zagovornikov, ali pa nasprotnikov, ali pa obojih doslej za pomankljive. Petero izmed zbranih smatra streljanje po dosedanjih izkušnjah kar naravnost za brezuspešno.

Med zborovalci so bili praktikaljaki, to so gospodarji in drugi interesi, ki so sami bili navzoči pri streljanju, in so sami opazovali učinke streljanja; zborovali so nadalje strokovnjaki v fiziki in meteorologiji, ki učinkom sami niso opazovali, nego jih poznajo iz obilnih popisov praktikov, pa jih presojujejo na podlagi svojega strokovnega znanja. Med njimi pa sta bila najmanj dva, ki v sebi združujeta oboje; znanstvenika sta in ob enem praktika. To sta prof. Rizzo in dr. Pocchetino, ki sta voditelja dveh obsežnih strelšč v Gornji Italiji in sta prebila tri poltja med strelici, jih vodeč in opazujoč učinke.

Ako ločimo izjave praktikov in znanstvenikov, pokaže se znamenito dejstvo, da so znanstveniki skoro vsi v svojih izjavah pristavili iz lastnega nagiba, da od streljanja zoper točo najbrže sploh ni pričakovati uspeha. Znanstveniki so, kakor rečeno sodili, ne le natanko poznajoče vse dogodke in pojave, ki so jih opazovali praktiki, ampak tudi na podlagi svojega strokovnega znanja. Da se pa prirodni pojav pravilno presodi, je tako strokovno znanje neogibno potrebno, in zatorej ima mnenje znanstvenikov brez dvojbe prednost pred onim nestrokovnjakov. Saj je predobro znano, da ljudje brez strokovnega znanja bodisi na tem ali onem polju izkustva, sodijo površno, brez temeljitega pretresavanja, kakor jih vodi čut in jim ravno nudi videz. Izjavi znanstvenikov smemo in moramo torej pripisati največjo važnost. To pa kar sta opazovala in izrekla prof. Rizzo in dr. Pocchetino, ki sta znanstvenika in praktika ob enem, je brez dvojbe več vredno, kakor mnenje vseh drugih.

Po vsem tem, kar smo tu navedli, smemo odgovor lanskega mednarodnega zborovanja veščakov v Gradcu na prvo od ministrstva predloženo vprašanje izreči z besedami: Ogromna večina veščakov pripoznava, da je korist ali uspešno streljanje zoper točo dvojljiva, in ako se ozira na vse okoliščine in pretehta vse posamezne izjave, da je zelo dvojljiva, ali celo sploh neverjetna.

Da se to vprašanje reši konečno in z vso gotovostjo ter brez dvojbenosti, treba je streljanje za poskušnjo nadaljevati, ob enem pa natančno in po načrtu na večjem ozemlju opazovati nevihte. Na takih oficijelnih strelščih (Versuchsschießfeld) morajo biti topiči nabasani z najmanj 180 g smodnika, in naj imajo 4 m visoko nastavke. Tako strelšče naj obsega vsaj 3000 do 4000 ha brez presledka in topiči ne smejo imeti večje razdalje od 600 do 1000 m. Taka strelšča naj bodo tako urejena kakor je uzorno strelšče v Kastelfranku.

S takim odgovorom na drugo predloženo vprašanje je lanski zbor ob enem priznal, da od manjših topičev ali slabejših strelcov sploh ni pričakovati nobenega uspeha, tako tudi ne od rahleje razpostavljenih ali celo posamičnih topičev. Takovo streljanje pospeševati bi bilo brezvestno.

Ker je korist streljanja sploh zelo dvojljiva, tedaj se po lanskem zborovanju veščakov nobeni razumni vladi ne sme zameriti, ako odkloni ustanovitve ali podpiranje strelšč.

Povsem zadosti je. ako vzdržujeta avstrijska in italijanska vlada nekoliko uzorno urejenih strelšč z izrecnim namenom, da se vprašanje o koristi ali brezuspešnosti streljanja konečno eksperimentalno reši tako, da nikdo ne bo mogel več dvojiti.

V Gornji Italiji je že lani še pred graškim zborovanjem 107 strelnih kora sorcijev opustilo streljanje, ker so se prepričali o njega brezuspešnosti.

Tudi na Slovenskem smo že videli ponekod topiče, kakor obnemoglo borilce, ležeče na tleh, da jih ukonča rja, ker niso uresničili nad, ki jih je ljudstvo stavilo nanje!

S posebnim zadovoljstvom smemo poudariti, da je »Slovenski Narod« pred dvema letoma povzdignil svarilni glas, naj se ne preceenjuje navideznih uspeh streljanja zoper točo, ker je bramba z malenkostnim orožjem zoper velikanski prirodni pojav dvomljive vrednosti.

Pisec teh vrstic pa je že na vabilu k prvemu velikemu poskusnemu streljanju zoper točo, ki se je vršilo pred ali 5 leti pri Krškem, odgovoril s skoraj tistimi nazori in nasveti, ki jih je izrekel lanski zbor veščakov v Gradcu. S.

Dnevne vesti.

V Ljubljani. 9. julija.

— Osebnosti. Šef generalnega štaba feld. baron Beck je prišel 7. t. m. na Bled in ostane tamkaj več tednov. — Deželni odbor imenoval je stavbnega praktikanta Viktorja Skaberneta stavbnim pristavom pri deželnem stavbnem uradu.

— C. kr. kmetijska družba kranjska imela je danes v veliki dvorani »Mestnega doma« svoj letošnji občni zbor, katerega se je poleg vseh odbornikov udeležilo nekoliko nad sto članov iz raznih krajev dežele. Predsedoval je podpredsednik g. Povše, vlado je zastopal dvorni svetnik dr. prof. Schaffgotsch, deželni odbor pa g. deželni odbornik Grasselli. V imenu mestne občine ljubljanske pozdravil je zbor gospod župan Hribar. Ker si pridružujemo za jutri obširnejše poročilo, naznanjamo za danes samo izid volitev. V glavni odbor bili so skoraj soglasno zopet izvoljeni gg.: višji gozdni svetnik Vaclav Goll, veleposelnik Josip Lenarčič, odvetnik dr. Maks Wurzbach in nadučitelj Janko Žirovnik. Za računska preglednika bila sta na novo izvoljena gg. deželni blagajnik Fran Trtnik in blagajnik ces. kr. deželnega plačilnega urada Fran Rozman. Pri ti priliki moramo omeniti, kar nas je jako presenetilo. Dvorni svetnik prof. Schaffgotsch je pozdravil zborovalce z dolgim govorom. Skoro pol ure je govoril nemški in le na koncu do dal kake tri stavke v slovenskem jeziku, dasi so bili zborovalci večnoma kmetiskega stanu, ki ne razumejo nemški. Znano je, da je grof Schaffgotsch popolnoma zmožen slovenskega jezika. Ker je moral vendar na prvi pogled videti, da večina zborovalcev ne zna nemški in ker si je pač lahko mislil, da taka nemška pridiga, ki se konča s tremi slovenskimi stavki, nikakor ni umestna na takem zborovanju, si nastopa grof Schaffgotscha res ne vemo raztolmčiti. Ali pa je morda ta nastop znamenje časa?

— Z ognjem in mečem. Dne 29. junija t. l. že pozno zvečer posvetilo se je v Čirčah pri Kranju, posvetilo tako, da mora pač vsakemu zasleplencu odpreti zaspane oči! Zvečer se je odpravljaj tamošnji županj I. Strupi s svojo družino k počitku in molil je v hiši z vsemi svojimi rožni venec. Strupi je dober gospodar stare korenine, a po Koblarjev zaslugi prav brez potrebe razupil kot liberalce, t. j. po mnenju faroških kimovcev »brezverce«. Kar se posveti in na slavnosti strehi njegovega gospodarskega poslopja zapleše usodni rudeči petelin! Zgoreli sta dve gospodarski poslopji in ena hiša. Splošen glas je: »Žažgal je iz sovraštva nekdo iz Koblarjeve garde«. Koblar je namreč po listih, na prižnici in na nekem shodu hujskal zoper Strupija, ker se je v nemal za enorazrednicu v Hrastju. Glejte: Liberalce tihega večera moli k svojemu Bogu, ki je bil tudi Bog naših prednikov — prilipla pa se v nočni tmini klerikalec in mu zažge poslopje! To je značilna alika krvavega boja, ki ga je zanesel na Kranjsko in razširil kardinal nesrečnega epomina J. Missia in ki ga dalje vodi njegov

naslednik škof Jeglič! Ta dogodek sili nas k resnemu premišljevanju. Fanatizovani od svojega proroka Mohameda so v minulih stoletjih Mohamedanci — krvooločni Turki — s kruto silo razširjali svojo vero. Pomorili so na milijone ljudi, ugonobili nešteta premoženja in vse to v trdnem prepričanju, da opravljajo na ta način bogoljubna dela ter si služijo nebeški raj. Prizanašali so le onim, ki so zatajili svojo staro vero in se »prekrstili« v Mohamedovce. Dovolj vedo povedati slovenske narodne pesmi o grozodejstvih, ki so jih počenjali divji Turki po slovenskih zemljah. Ohranilo se je med ljudstvom prorokovanje, da se bode še povrnil Turek k nam preko Save in Kolpe in da bode takrat še stokrat hujše, nego je bilo kdaj. In glejte, prorokovanje se je nekako uresničilo! Zopet pustošijo pri nas kruti sovragi — zopet plenijo slovenske zemlje s konsumi, zopet more in širijo svoje nauke z ognjem in mečem! A to niso Turki — niso mohamedovci — nego klerikaleci, pravi krščeni kristijani so rodni slovenski bratje so, ki so zatajili v sebi vero ljubezni in ponižnosti — pravi janičarji — ki širijo svojo novo, krivo vero, vero sovraštva in sebičnosti; njihov glavni nauk je: Čim več nasprotnikov ugonobiš, tem večje zasluženje bodeš imel pri Bogu — pri pravem našem krščanskem Bogu!!! Bogokletje! Nasprotnik pa je vsak, kdor ne priznava, da je far več nego Bog, da je vsaka farovška kuharica nad vsemi svetnicami; vsak, kdor jim ne prepušča brez ugovora svojega premoženja, svoje vesti, svoje žene in hčere, vsak, kdor iz dna duše ne črta vseh onih, katere so zavrgli in prokleli. Kdor ni s klerikalci — je proti njim — je njihov sovražnik, odpadnik in vreden peklenskega ognja. Ako ga ubiješ — pa da si le dober klerikalec — imaš zasluženje pri Bogu! Kradi mu čast, goljufaj ga, oropaj ga, ubij ga — vse ti bode všteto kot zasluženje — saj si to storil prokletemu liberalcu, proti kateremu je sam hudič — angeljček. To je smisel njihovih nauk, to je jedro njihovih govorov in javnosti in v varnem zatišju. In »naše dobro ljudstvo« vrlo dobro umeva te nauke ter jih je začelo tudi že izvrševati v največje veselje svojih laži-voditeljev. Koliko napadov na poštenje in življenje zavednih in svobodomiselnih soobčanov in sodeželanov se je že izvršilo! Koliko družinske sreče se je že uničilo, koliko premoženja ugrabilo ubogim! In vse to v znamenju nove, krive vere slovenskega klerikalizma. Ali se jih bomo ustrašili? Ali jim bomo izročili svoje orožje ter se jim podvrgli? Ne — in ti-sočkrat ne! Župan Strupi je dejal v ponedeljek zvečer: »Zadnjič so mi porezali drevje, sedaj zažgali streho — ostane le še eno — ubijejo naj me!« Res, daleč smo prišli: Kdor ni klerikalec, mora se na Kranjskem že bati za svoje življenje! A vkljub temu ne bomo prenehali z bojem — pa ne z ognjem in — kolom — temveč z lučjo in resnico Vas bomo preganjali, razkrivali Vaše zarote in spletke ter topli Vas po nečistih Vaših prstih. Našim kmetom pa kličemo: Zdravite se iz omotnega spanja, v katero Vas v Vašo škodo zibljejo lažnjivi proroki — odprite oči in glejte — katero so Vam prižgali v Čirčah.

— »Slovenec« je oni dan vedel povedati, da se v nemški kantini — na Jesenicah — iz »Naroda« samo norčujejo. Gostilničar, g. Paar pa nam piše, da je to neresnično in da je naročen na naš list, ker ga slovenski gostje zahtevajo, dočim po »Slovencu« še nikdar nihče ni vprašal.

— Zrelostne skušnje na ljubljanskem učiteljišču so bile včeraj končane. Oglasilo se je 22 gojencev in 2 privatista, ki pa sta odstopila. 12 kandidatov je skušnjo prebilo, šestim se je dovolilo skušnjo na jesen ponoviti, dva sta bila reprobirana za eno leto, dva pa radi bolezni nista mogla delati ustne skušnje.

— V ljubljanski gluhonemnici bo sklepna skušnja gojencev dne 14. t. m. Izdelki gojencev bodo

razstavljeni do 18. t. m. in si jih lahko vsakdo žez dan ogleda.

— **Gozdna veselica**, katero priredi pevsko društvo »Slavec« to nedeljo, 12. t. m. v prijaznem gozdiču Čončkove restavracije pod Rožnikom, bo nudila zbog svojega vsporeda mnogo zabave in prijeten popoldanski izlet onim, kateri žele v zeleni naravi med smrečjem in v veseli družbi prebiti nekoliko uric, zlasti pa družinam z obitelji, ker so otroci do 10 let vstopnine prosti, istotako društveni člani. Pri veselici sodeluje vojaška godba. Vpored obsega petje, godbo, ljudske igre in zabavo, metanje serpentin, zabavno pošto, streljanje na dobitke in ples v salonu. V mraku bode gozd bengalično razsvetljen. Dasi so v nedeljo razni izleti in zabave, vendar upa odbor na obilen obisk že z oziranjem na to, ker je to svojo veselico iz prvotno določenega dneva preložil vsled pozneje naznanjeno Presernove slavnosti na dan 12. julija.

— **Ljubljanska podružnica društva poštnih uradnikov** priredi v nedeljo, 12. julija za člane, njih družine in po njih vpeljane goste izlet na Žalostno goro pri Preserji in odhod v Borovnico. Odhod s poštnim vlakom do Preserje ob 12 uri 58 min. pop., vrnitev iz Borovnice ob 11. uri 20 min. zvečer. Pri neugodnem vremenu peljejo se izletniki naravnost v Borovnico.

— **Ljubljansko kolesarsko društvo „Ilirija“** priredi dne 19. julija 1903 cestno dirko iz Medvoda v Šiško do Kosterja. V služaju slabega vremena se ista preloži na prihodnjo nedeljo, to je 26. t. m. Po dirki priredi društvo veliko vrtno veselico na Kosterjevem vrtu s sodelovanjem slavne ljubljanske društvene godbe, s petjem, šalijo pošto in kegljanjem na dobitke. Kegljanje prične se v četrtek dne 9. t. m. ob 5. uri popoldno, ter traja vsak dan, razun torka in sobote, do veselice. Zaključiti se kegljanje točno ob 9. uri zvečer na dan veselice, ter tudi takrat razdelijo dobitki v vrednosti: I. darilo 25 K, II. darilo 15 K, III. darilo 12 K ter IV. darilo za največ lučajev 10 K.

— **Zgradba vodovodov** za občine Jurjevica, Lipovšica, Vinica, Brezje, Sušje, Zlatnik, Zapotok in Dolenje Laze oddana je bila na Kranjskem že dobro znani tverki G. Rumpel, inženier na Dunaju.

— **Telovadno društvo „Sokol“** v Postojni opozarja še enkrat na svoj izlet v nedeljo dne 12. t. m. v prijazno Planino. Odhod iz Postojne je točno ob 2. uri popoldne. Sestanek pri br. Baragi. Ker je to prvi izlet z novo zastavo, se pozivljate bratje Sokoli, da se ga vdele žite polnoštevilo. Sodeluje slavna »Postojnska godba« in tamburaški zbor »Sokol«. Torej v nedeljo vsi postojnski rodoljubi in prijatelji Sokola v Planino, kjer je velikansko zanimanje za častni vsprejem. Na zdar!

— **„Celjsko pevsko društvo“** priredi v nedeljo dne 12. t. m. v veliki dvorani »Nar. doma« v Celju veliki koncert, ki bode po svojem vseskozi strogo umetniškem programu in po dovršenosti gotovo višek vsega, kar se je kdaj priredilo v Celju na glasbenem polju. Vse zborove točke priučil je in vodil jih bode naš slovenskemu občinstvu dobro znani skladatelj gosp. Anton Lajovic. Zastopani so na programu A. Dvorak, Smetana, Mokranjac, A. Lajovic, dr. A. Schwab. Po mnogih in mnogih skušnjah dospela sta ženski in mešani zbor pod vodstvom A. Lajovice do popolnosti, o kateri bi človek sodil, da je ni mogoče doseči v provincijalnem mestu. Kot solista nastopita gd. Jarmila Gerbičeva in gosp. dr. Gvidon Serneck, oba novince za celjsko in štajersko občinstvo, a oba umetnika v svoji stroki. O gospici Gerbičevi je znano, s kakim navdušenjem jo je pozdravil slovenski glasbeni svet vračujoč se iz stroge šole praškega konservatorija v slovensko domovino. Gospod dr. Gvidon Serneck, sin dične celjske obitelji Sernečeve, doslej še ni nastopil v javnosti, a kdor je slišal njegov simpatični bariton v ožjem krogu, je spoznal, da ni zaman večal svoj glas pri najboljših mojstrih na Dunaju. V Pragi in končno v Ljubljani pri Hubadu. »Narodna godba« pod vodstvom gosp. Koruna bode gotovo storila tudi svojo dolžnost. Smemo se torej nadejati najlepšega umetniškega užitka. Zunanje goste opozarjamo, da si pravočasno priskrbe sedeže, katere ima v predprodaji Hribarjeva trgovina v Celju.

— **Iz Kronberga** se nam piše: Dne 6. t. m. je udarila strela v hrast, pod kojim je vedril bivši cerkovnik Jožef Vižin, ki je ostal na mestu mrtve. Zapustil je vdovo in pet nedoraslih otrok.

— **Odbor društva hrvatskih in slovenskih dijakov v podabljačih umetnosti, „Vesne“,** na Dunaju javi, da

sprejema vse prispevke izrednih, podpornih in ustanovnih članov t. d. blagajnik Viljem Sever, stud. art., Ljubljana, Florjanske ulice 24. Izredni člani, kateri morejo biti vsi izven Dunaja živijo dijaki vpodobljačih umetnosti hrvatske in slovenske narodnosti, plačajo 1 K enkratne vpisnine in 1 K semestralne udnine. Podporniki plačajo 5 K semestralne udnine. Ustanovniki pa enkratni znesek 100 K, kot ustanovniki.

— **Vezene slike.** Pri prodajalni šivalnih strojev firme Singer & Comp. sta razstavljeni dve sliki »Otelos« in »Častilka«, ki obujajo občno zanimanje. Ti dve sliki kaže, kaj se da ustvariti s strojem za vezenje.

— **Bataljon 27. pešpolka**, ki je bil na Hrvatskem, se je danes vrnil v Ljubljano.

— **Semenj.** Dne 8. t. je bilo na semenj priganih 285 konj in volov, 43 krav in 35 telet, skupaj tedaj 363 glav. Kupčija z govejo živino je bila srednja, s konji pa živahna, vkljub temu, da je bil pred dvema dneva letni sej.

— **Silovit hlapec.** Josip Zore, hlapec pri Ranzingerju na Dunajski cesti št. 17, se je včeraj dopoldne na južnem kolodvoru sprl z delovodjo Ivanom Koscem in ga začel pretepati. Zore je hotel izločiti tobak v napačni voz, in ko mu je Kosce to zabranil, ga je oklofutal.

— **Tamburaški koncert** bo jutri v Perlesovi restavraciji.

— **Izgubljene in najdene reči.** Nadgeometrova soproga Roza Kessler v Brezicah je dne 7. t. m. izgubila v Ljubljani, najbrže na Marjiniem trgu, zlato žensko uro na črnem svilnatem traku. — Služkinja Marija Kurent, stanujoča na Dunajski cesti št. 29, je izgubila na Mestnem trgu bankovce za 10 K. — Krojač Ivan Vohinec, stanujoč v Gospodskih ulicah št. 5, je izgubil neke v mestu 30 K. — Komptuarist V. Nunberg, stanujoč na Rimeki cesti št. 5, je našel včeraj na Cesarja Jožefa trgu srebrno uro in verižico.

— **Najnovejše novice.** Velik požar. V Brnu je zgorela vojaška monturna zaloga. Škode je četrt milijona kron. Poslopje ni bilo zavarovano. — Samomor. Med vožnjo iz Benetk v Trst si je zabodel neki dr. Hartecker nož v prsi. Do Trsta je še živel, potem pa še na ladji umrl. Pri sebi je imel mnogo denarja ter je samomor sploh zagoteten. — Somi v Adrijskem morju. Blizu Pulja so opazovali zelo velikega morskega soma. Tudi na drugih krajih so že videli letos some, tako da se sodi, da jih je letos izvenredno veliko v Adrijskem morju. — Samomor. V Gradcu se je zastupil višji rudniški svetnik Avg. Wittek iz žalosti, ker mu je umrla žena. — Sneg v Koroških planinah je provročil, da je padla temperatura na 10° Celzija. — Strela je ubila blizu Gorice na polju gostilničarja Vižina. — Na smrt obsojena Kristina Ringl, ki je obdolžena, da je neko deklico umorila blizu Marjinega Celja, je izpovedala svojemu zagovorniku, da se je dotična deklica sama ustrelila. Zagovornik je prosil vsled tega za obnovitev razprave. Ringl je slovela za sveto žensko. — Ravnatelj Schmidt, znane kasselske zadrage drož, ki je pred dvema letoma prišla v konkurz, je obsojen na dve leti in osem mesecev ječe. — Ne z goda ogrskega bramborskega ministra generala Kolosvaryja. Minister si je rezal kurse oko, pri tem pa se z britvijo tako hudo vrezal v meča, da je omedlel. — Nesreča na železnici. Blizu postaje Rockfirst v Virginiji je trčil osebni vlak ob tovorni vlak. 23 potnikov je mrtvih, med njimi mnogo avstrijskih izseljencev. — Podrila se je nova mestna hiša v Narhodu. Podkopalo je tudi občinskega tajnika.

— **Čudna penzija.** V seji francoske budgetne komisije so nedavno zasledili, da francoska država še danes izplačuje visoko letno penzijo za nekega moža, ki je bil na lovu kralja Ludovika XVIII. obstreljen. Penzijo prejema nek trije dediči obstreljenca. Celih 80 let že tedaj plačujejo francoski davkoplačevalci za kraljev zgrešeni strel.

— **Vse mine.** Uradni oglasi so naznanjali te dni v Parizu javno dražbo zbirke ostankov iz shrambe za staro šaro v Tuillerijah, bivši kraljevi, oziroma cesarski palači. Stari narji in drugi kupci so hiteli na lice mesta posebno zato, ker je imel biti tudi otroški stol sina Napoleona III. dražbenim potom prodan. Mali zgodovinski stol je iz mahagoni-lesa in 80 cm visok ter z zelenim safijanom prevlečen. Sprejaj se še vidi z železom okovana plošča za igrače. Pod sedežem je vezano ime Quiguona, dvornega mizarja Napoleonovega in pa črke G. M. T. (Garde-Meuble des

Tuilleries). Vkljub vsemu temu se ni moglo več dobiti za stol kakor 300 frankov. Poleg tega se je prodalo še mnogo drugih predmetov, kakor toaletna miza Ludovika XVI., razne pokvarjene skledice, krožniki, vaze brez para, razno dandanes skoro nepoznano orodje, stara posteljna oprava itd.

— **Velikanska preproga.** V etnografičnem muzeju v Rotterdamu je razstavljena preproga, katero je daroval perzijski šah v spomin svojega bivanja na Nizozemskem kraljici Viljemini. V preprogi je vtkan v perzijskem jeziku sledeči napis: »Spomin Nj. Velikanstva Mozafer-ed-din šaha, cesarja perzijskega, Nj. Velikanstvu Viljemini, kraljici nizozemske. V letu hedare 1320. Leto čudovitega rojstva 1912.« Ta preproga meri 66 m², na vsakem kvadratnem metru je 250.000 šivov, torej na celi preprogi 16.500.000 šivov. Tkali so jo cela tri leta.

— **Roman male deklice.** Londonski listi so prinesli te dni sliko lepe, 9letne deklice, imenom Janie Lofta, katero je v nje zgodni mladosti obiskala sreča na nenavaden način. Pred petimi leti so se preselili njeni ubogi starši v neko hišico, ki je stala blizu tovarne bogatega Johna Port. Sedemdesetletni tvorničar, kateremu je bila šele pred kratkim umrla soproga, je bil splošno znan kot trdosrčnež, skopuh in odljuden človek. Mala Janie sama se ga ni bala. Vsak dan je čakala pred hišo in ko je prišel mimo, dala mu je ročico, ga spremljala v tovarno in ostala pri njem, dokler je ni domov postal. Stari skopuh jej ni nikdar nič podaril, najbrž zato, da bi izkušal njeno prijateljstvo. Ali imenoval jo je vedno »solnčni žarek« in ni bil od tega časa več tako osoren proti delavcem. Pred dnevi je pa umrl in zapustil vse svoje premoženje v znesku 532.562 funtov šterlingov, s hišo in vrtom vred, svoji prijateljici mali Jane s prošnjo, naj prevzame tudi njegov priimek. Vsako leto bo dobivala po 2000 funtov šterlingov, dočim se bodo ostale obresti z glavnico vred dalje obrestovale, tako da bo premoženje naraslo do njene polnoletnosti na 750.000 funtov šterlingov. Na željo matere se ji ne bo do tedaj nič povedalo o tej veliki sreči, ki jo je tako nepričakovano zadela.

— **Papeževa bolezen.**
Po operaciji.
Papež je zahteval, naj mu pokažejo tekočino, ki so mu jo vzeli iz trebušne mrene. Tudi dotične instrumente si je želel ogledati ter je rekel: »Ne vem, kakšen je bil vzrok moje bolezni, saj sem se vendar vedno strogo držal predpisov dr. Laponija.« »Ne vedno, svetost!« Papež: »Da, toda vi ne morete ničesar storiti za mojo starost, živim že skoraj celo stoletje.«

— **Ozdravljenje izključeno.**
Zdravnika sta mnjenja, da bo še ena operacija potrebna. Bolezen se neprestano razvija in ozdravljenje je popolnoma izključeno. Moči pojemajo in kažejo se znaki uremije. Bolezen ledvic se ne da odstraniti, vsled tega je papežovo življenje izgubljeno.

— **Zadnji buletin.**
Papež peša od ure do ure. Zdravniki se boje, da bo papež še ta dan umrl. Pojavili so se tudi znaki vnetja trebušne mrene. Srce je napol otrpnelo, ledvice otrpnevale čimdalje bolj. Nastopilo je razkrojevanje krvi.

— **Zadnji papeževi vzdihljaji.**
Včeraj je prišel papež zopet k popolni zavesti ter je rekel: »Zahvaljujem Boga za milost, da sem se mogel od vseh poslovti. Ljubim vas vse, toda truden sem in se z veseljem ločim od sveta.«

— **Priprave za smrt.**
Že včeraj jutraj je dobilo vaticansko osebje nalog, prirediti dve kapeli za papežovo smrt. V eni kapeli bo papež na mrtvaškem odru, in sicer z nogami izven omrežja, da jih bo moglo ljudstvo poljubovati. V drugi kapeli bo začasno pokopan, dokler se ne izvejo njegove testamentarične določbe.

— **Rimski občinski svet za papeža.**
Liberalni rimski občinski svet je imel dne 7. t. m. izvanredno sejo, v kateri se je izrazilo sočustvo nad papežovo boleznijo.

— **Cesar Viljem in papež.**
Cesar Viljem je odložil svoje potovanje na sever zaradi papeževe bolezni. Cesar baje namerava, se udeležiti papeževega pogreba osebno.

— **Bodoči papež.**
Neki visoki cerkveni dostojanstvenik je izjavil, da je prepričan, da bo mogel postati papež le tak kardinal, ki pozna socialna vprašanja v raznih državah. Zato mislijo vsi v Rimu zbrani kardinali na milanskega nadškofa Ferrarija, ki pozna vprašanja sedanosti.

Telefonska in brzajavna poročila.
Papež na smrtni postelji.
Rim 9. julija. Papežovo stanje se je znatno zboljšalo. Uradno se razglša, da je papež minolo noč dosti dobro prestal. Nekaj časa je tudi spal in zavžil nekaj juhe. Ob pol 6. uri jutraj je zapustil posteljo in prisostvoval maši, ki se je darovala v njegovi sobi. Tudi je prejel sv. obhajilo. Prof. Mazzoni je prišel ob 9. uri dopoldan v Vatikan. Konstatiral je, da se je funkcioniranje ledvic zboljšalo in da pojema pojava bolezni na rokah. Temperatura znaša od 36,2 do 36,6. Mazzoni je izjavil, da pride šele ob 8. uri zvečer k papežu.

Rim 9. julija. Časopisi poročajo, da je kardinal Oreglia kot camerlengo dogovorno s kardinalom Rampollo uradno obvestil italijansko vladu o papeževem stanju. Iz tega se izvaja, da je Oreglia pripoznal pravni obstanek Italije in Rim kot sedež vlade implicite pa sploh garancijski zakon z dne 3. februarja 1871. Ko je bil sedanji papež l. 1878. camerlengo, je ta zakon in vladu popolnoma ignoriral.

Dunaj 9. julija. Minister Rezek pričakuje, da dobi jutri uradno obvestilo, da je cesar sprejel njegovo demisijo. Danes so došli sem dr. Herold, dr. Kramář in dr. Žáček in imeli daljše posvetovanje z Rezkom.

Budimpešta 9. julija. V današnji seji poslanske zbornice se nadaljuje razprava o vladnem programu. Ker je bilo navzočnih samo 40 poslancev, se je morala seja pretrgati, dokler niso iz stanovanj priklicali toliko poslancev, da je bila seja sklepčna.

Beligrad 9. julija. Bivši minister notranjih del, Velimir Todorović, ki je bil v noči umora kralja Aleksandra in kraljice Drage od zarotnikov napaden in težko ranjen, je okreval in je sedaj proti napadalcem pri sodni dvignil obtožbo radi poskušenege umora.

Berolin 9. julija. Uradno se razglša vest, da se nemški cesar udeležil papeževega pogreba, kot popolnoma izmišljena.

London 9. julija. Reuterjev biró javlja, da je ruski vojni minister Kuropatkin sklical k sebi v Port Artur vse ruske generale, kar jih je v Mandžurski, v Koreji in na Kitajskem. Posvetovanje se je tikalo preteče rusko-japonske vojne.

Gospodarstvo.
— **Banka „Slavija“.** Razvoj tega slovenskega zavoda stalno napreduje. Posebno v poslednji dobi je razvoj življenskega oddelka nenavaden in izkazuje čimdalje večje vspehe, na katere treba obrniti polno pozornost. V prvih petih mesecih t. l. predloženih je bilo »Slaviji« 3242 ponudb za kapital K 8.666.090, od katerih se je izgotovilo 2686 zavarovalnih pogodb za kapital K 7.248.950. — Kapitalov in pokojnine je bilo od 1. jan. do 31. maja t. l. v življenskem oddelku izplačano K 591.898.53 — V celi dobi svojega obstanka izplačala je »Slavija« v življenskem oddelku K 29.723.607.34 v vseh oddelkih sploh pa K 75.000.000. Dividende bilo je do konca leta 1902 izplačane K 1.061.385.37, sedaj pa se je začelo z izplačevanjem dobička za poslednje upravno leto. Banka »Slavija« postavlja se je s svojim razvojem med prve zavarovalne zavode sploh in priča o narodno-gospodarskem napredku našega občinstva, ki se pri izbiri zavarovalnic opravičeno in zaupljivo obrača do tega domačega in vsega zaupanja vrednega zavoda.

Bratje Sokoli!
Vabimo Vas, da se mnogoštevilno udeležite izleta v prijazne Cerklje, kamor poletimo v nedeljo 12. t. m. korporativno z zastavo. One brate, ki bodo v društveni obleki, prosimo, da pridejo v petek in soboto večer ob 1/9. uri k redovnim vajam. Na zdar!

Odbor.

